

بررسی دسترسی به خدمات عمومی در مجتمع‌های مسکونی به لحاظ دسترسی معلولین و گروه‌های مختلف سنی در شهر تبریز

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۳

کد مقاله: ۲۸۱۲۵

شیوا میرسلطانی^۱، فرزانه موجودی^۲

چکیده

مسکن یکی از نیازهای اساسی انسان است و دستیابی به مسکن سالم و مطلوب یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی محسوب می‌شود. از نظر قانونی نیز داشتن مسکن مناسب حق هر شهروندی است. پژوهش حاضر سعی بر آن دارد تا وضعیت مجتمع‌های مسکونی در منطقه ۲ شهر تبریز را به لحاظ دسترسی ساکنان به خدمات عمومی شهری از جمله فاصله از ایستگاه‌های حمل و نقل عمومی، مراکز تجاری (خرده فروشی، عمده فروشی)، پارک و فضای سبز، مساجد و کاربری مذهبی، مراکز بهداشتی و درمانی را مورد بررسی قرار دهد. روش این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی-تحلیلی است. در این پژوهش از روش تأمین متغیرهای فاصله-زمان با هدف مقایسه میزان سهولت دسترسی به عناصر مذکور برای ساکنان مجتمع‌های مسکونی مهتاب، اساتید، شفق، ولیعصر، آفتاب و ایرداک استفاده شده است. نتایج یافته حاکی از آن است که مجتمع ایرداک از لحاظ دسترسی ساکنان به خدمات عمومی در مناسب‌ترین حالت و مجتمع اساتید در نامناسب‌ترین حالت قرار دارد. و در نهایت پیشنهاداتی در راستای تحقق به هدف پژوهش حاضر ارائه می‌شود.

واژگان کلیدی: دسترسی‌ها، خدمات عمومی، خدمات شهری، مجتمع مسکونی، معلولین، شهر تبریز

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه هنر اسلامی تبریز

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه هنر اسلامی تبریز

در جهان امروز روابط انسانی و محیط طبیعی بیشتر تحت تأثیر پدیده شهرنشینی و توسعه شهری قرار گرفته است، پدیده‌های که دارای خصلت جهانی و کلی بوده و دائماً رو به افزایش می باشد (دهداری و همکاران ۱۳۹۴: ۸۰). رشد سریع شهرنشینی در دهه های اخیر موجب بروز بحران های مختلف در زندگی شهری نظیر مشکلات محیطی و نزول کیفیت محیط زندگی شده است (شکری فیروزجاء ۱۳۹۳: ۶۷). محل زندگی انسان ها مهمترین بخش شهر است و سهم عمده ای از سطوح کاربری ها را نیز به خود اختصاص میدهد، به گونه ای که در شهرهای کوچک بیش از ۶۰ درصد و شهرهای بزرگ حدود ۴۰ درصد از سطح شهر تحت پوشش کاربری مسکونی است (پورمحمدی و محمودزاده، ۱۳۹۳: ۵۹). کاربری مسکونی اصلی ترین و بیشترین فضای شهر برای تأمین اساسی ترین نیاز مردم است که دارای ابعاد متفاوت و متنوعی است که به انسان در فضای شهری یک حس تعلق خاطر بیشتری نسبت به فضای عمومی در ابعاد اجتماعی و حتی اقتصادی انتقال می دهد (رحمانی و مهدوی، ۱۳۹۰: ۱۶۶). رضایتمندی ساکنان از محیط مسکونی علاوه بر سلامتی جسمانی و روانی ساکنان، بر شاخص های مهم برنامه ریزی، همچون کیفیت زندگی، نرخ جابه جایی و پیش بینی تقاضای مسکن مؤثر است (ایزدی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۹). بنابراین، اولین گام در جهت دستیابی به محیط مطلوب و رضایت ساکنان، شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی است؛ به طوری که شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی ساکنان مجتمع های مسکونی می تواند در جهت تحلیل وضع موجود سکونت، برنامه ریزی برای ارتقای کیفیت زندگی در آن مجتمع ها و جلوگیری از تکرار نواقص مفید باشد (عباسزاده و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۵۳). بر این اساس مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان سهولت دسترسی به خدمات عمومی برای ساکنین مجتمع های مسکونی در شهر تبریز می باشد. در همین راستا ۶ مجتمع مسکونی مهتاب، اساتید، شفق، ولیعصر، آفتاب و ایرداک در منطقه ۲ تبریز انتخاب گردید تا فواصل و میزان راحتی دسترسی به خدمات عمومی از مجتمع های مسکونی برای ساکنین آنها بررسی شود. با واکاوی داده های بدست آمده انتظار می رود نتایج مطالعه برای برای طراحان در ارتقای حیات پذیری مجتمع های مسکونی مؤثر واقع شود.

۲- پیشینه پژوهش

در تحقیقی با عنوان ارزیابی پروژه های مسکن مهر شهر زنجان با هدف بررسی و ارزیابی نقاط قوت و ضعف پروژه های مسکن مهر در شهر زنجان به انجام رسانده اند و به این نتایج دست یافتند که مجتمع های مسکن مهر شهر زنجان دارای مشکلات مختلفی از قبیل ضعف سازه، طراحی نامناسب، ضعف دسترسی به کاربری های خدماتی مانند مراکز خرید، مراکز آموزشی، بهداشتی، تفریحی و ایستگاه های حمل و نقل عمومی بوده است (پورمحمدی و اسدی، ۱۳۹۳).

در پژوهشی با عنوان ارزیابی مطلوبیت سایت های مسکن مهر شهر اردبیل به لحاظ دسترسی به خدمات عمومی به بررسی وضعیت مسکن مهر شهر اردبیل به لحاظ مطلوبیت دسترسی به خدمات و زیرساخت های شهری پرداخته شده است. نتایج در این پژوهش نشان می دهد که تمامی سایت های مسکن مهری که در حاشیه (پیرامون) شهر مکان یابی شده بودند (به جز سایت مسکن مهر میراشرف)، وضعیت بسیار نامناسبی از نظر مطلوبیت دسترسی داشتند و همچنین مکان یابی سایت های مسکن مهر در پیرامون شهرها باعث عدم مطلوبیت این مسکن به کاربری های خدماتی و عمومی موجود در شهر اردبیل شده است و ضعف دسترسی به زیرساخت ها و خدمات عمومی شهر، میتواند هزینه های گزافی را به شهروندان ساکن در این مسکن تحمیل نماید (غفاری گیلانده و همکاران، ۱۳۹۹) در پژوهشی که را با عنوان بررسی تطبیقی مکان یابی مسکن مهر در شهرهای تبریز، مرند و هادیشهر انجام شده است نتایج پژوهش ها حاکی از این بوده است که هیچ کدام از مجتمع های مسکن مهر اجرا شده در شهرهای مورد بررسی دارای شرایط محیطی مناسب نبوده و هیچ همخوانی با مکان یابی بهینه شناسایی شده را ندارند، همچنین از نتایج پژوهش اینگونه بر میآید که مجتمع های مسکن مهر میتواند علاوه بر رعایت محدودیت های طبیعی، در نزدیکترین فاصله از مادرشهر خود قرار بگیرد تا ساکنان این مجتمع ها که اقشار کم درآمد می باشند از امکانات مادرشهر استفاده کنند و هزینه های انتقال زیرساخت ها به این مجتمع ها از دوش ساکنان و متولیان امر تأمین و تولید مسکن برداشته شود و همچنین شعاع دسترسی (فاصله زمانی - مکانی) رسیدن به خدمات را در اینگونه مجتمع ها به حداقل برساند (قنبری، ۱۳۹۳).

در پژوهشی به تحلیل همبستگی بین مسکن مقرون به صرفه (مسکن ارزان قیمت) با دسترسی عموم برای خدمات عمومی (شامل مدارس ابتدایی و متوسطه، بیمارستان و حمل و نقل عمومی)، در برنامه های مسکن شهر پکن پرداخته اند. یافته های پژوهش نشان می دهد که برنامه های مسکن مقرون به صرفه برای خانوارهایی که واجد شرایط آن می باشند، با شکست مواجه شده است. بدین صورت که ناسازگاری فضایی قابل توجهی بین مسکن ارزان قیمت با دسترسی به خدمات عمومی همچون بیمارستان، مدرسه و حمل و نقل عمومی وجود دارد (زان یانگ و همکاران ۲۰۱۴)

مطالعه ای را تحت عنوان "دسترسی به مسکن در برابر هزینه مسکن: معرفی خدمات مسکن جهانی" انجام داده که در آن به بررسی ارتباط بین دسترسی به مسکن و هزینه آن پرداخته اند. عقیده وی بر این است که مسئله دسترسی به مسکن به طور

ناگهانی، در نتیجه رها کردن سیاست‌های رفاه اجتماعی است که در دهه‌های گذشته در بسیاری از کشورهای اروپایی رخ داده است. وی برای سامان دادن به این مسئله، احیای "دولت رفاه" را پیشنهاد می‌کند. ایشان بر این امر اذعان داشته‌اند که مسکن مقرون به صرفه (ارزان قیمت) دسترسی پذیری آن را تضمین نمی‌کند. به عبارت دیگر، این نوع واحدهای مسکونی، باید در مکانی ایجاد گردد که ساکنان آن، هزینه‌های گزافی را در جهت رفع نیازهای ضروری و اولیه خود متحمل نشوند. در این باب، "دولت رفاه" میتواند با بهره‌گیری از اصول و اهداف بهداشت جهانی که مورد تأیید بیشتر کشورهای توسعه یافته می‌باشد، سیستمی معرفی و اجرا نماید که در این سیستم هر شهروند به مسکن مناسب و خدمات آن، دسترسی داشته باشد. بدین منظور، جهت سازماندهی و اجرای عملی آن سیستم، نیاز به انجام تجزیه و تحلیل مقدماتی دقیقی دارد (سندی ۲۰۱۱).

در پژوهشی به بررسی میزان رضایت ساکنان مسکن اجتماعی ایالت سالانگور مالزی پرداخته است. وی به منظور بررسی رضایتمندی مسکن، پنج مؤلفه عینی از ویژگی‌های واحدهای مسکونی (ناهارخوری، اتاق خواب، آشپزخانه و ...)، واحد خدمات پشتیبانی مسکن (راهروها، راه پله، زباله، آسانسور و سیستم آتش نشانی و ...)، محیط اجتماعی، امکانات عمومی (فضای باز، فضای بازی، پارکینگ، نمازخانه و سالنهای چندمنظوره و ...) و امکانات محله‌ای (دسترسی به مرکز شهر، مدرسه، مراکز انتظامی، بیمارستان، فروشگاه، کتابخانه عمومی و ...) را مورد بررسی قرار داده است. یافته‌های این پژوهش بیانگر این است که طرح مسکن اجتماعی در ایالت سالانگور مالزی، سطح متوسطی از رضایت ساکنان را جلب کرده است. با این حال، بررسی سطوح دیگر متغیرهای مطالعه نشان می‌دهد که همچنان دامنه‌ای برای افزایش رضایت ساکنان با همان مؤلفه‌ها وجود دارد. (عبدالمحیط، ۲۰۱۱)

۳- روش پژوهش

۳-۱- جامعه و انتخاب نمونه‌ها

نمونه‌های پژوهش شامل ۶ مجتمع مسکونی شناخته شده واقع در منطقه ۲ تبریز انتخاب گردیده است. موقعیت مکانی این مجتمع‌ها در منطقه ۲ شهر تبریز در شکل ۱ نشان داده شده است. همچنین شیب دسترسی‌های مجتمع‌ها با توجه به شکل ۲ در جدول شماره ۱ مشخص گردیده است.

شکل ۱- موقعیت مکانی مجتمع‌ها در منطقه ۲ شهر تبریز

	شیب صفر
	شیب کم
	شیب متوسط
	شیب زیاد
	شیب خیلی زیاد

شکل ۲- شیب دسترسی‌های مجتمع‌های مسکونی

جدول ۱- جمع بندی مجتمع های مسکونی مورد مطالعه

مجتمع	تصویر	موقعیت	دسترسی ها	خطوط ارتفاعی
۱.اساتید				
۲.مهتاب				
۳.شفق				
۴.ولیعصر				
۵.آفتاب				
۶.ایرداک				

۳-۲- روش تحقیق

از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی_تحلیلی است. به منظور پیشبرد اهداف پژوهش، ابتدا با مطالعه پیشینه و ادبیات موضوعی تحقیق، ضمن مشخص کردن چارچوب کلی تحقیق، پارامترهای مؤثر در آن مشخص شده است. در این فرآیند برای کاربری های مورد نظر متغیر فاصله-زمان در نظر گرفته شده است. بدین منظور فاصله مجتمع مسکونی از نزدیک ترین خدمات عمومی به آن یعنی فاصله از ایستگاه های حمل و نقل عمومی، مراکز تجاری(خرده فروشی، عمده فروشی)، پارک و فضای سبز، مساجد و کاربری مذهبی، مراکز بهداشتی و درمانی بررسی شده و سپس با توجه به جدول ۲ مدت زمانی را که معلولین و افراد در گروه های سنی مختلف با در نظر داشتن سرعت متوسط هر گروه سنی و محاسبه شیب مسیرپیمایش با در نظر گرفتن اختلاف ارتفاع برای رسیدن به عناصر مذکور باید پیمایند محاسبه شده است. سپس به منظور مقایسه کیفی دسترسی مجتمع ها به خدمات عمومی، داده های متغیرزمان بدست آمده با توجه به شکل ۳ امتیاز دهی و ارزش گذاری شده است. ارزش گذاری به معنای آن است که به مقادیر اندازه گیری شده از معیارها برحسب میزان مطلوبیت ارزشی تعلق گیرد. در نهایت با توجه به مجموع امتیاز های تعلق گرفته به هر مجتمع مسکونی به بحث و نتیجه گیری پرداخته می شود.

امتیاز	زمان(دقیقه)
۱۰	۰-۵
۹	۵-۱۰
۷	۱۰-۱۵
۵	۱۵-۲۰
۳	۲۰-۲۵
۱	۲۵-۳۰

شکل ۳_ امتیاز-زمان

جدول ۲- داده‌های مربوط به متغیر فاصله_زمان نشان داده شده است.

حاصل و نقل	فاصله					مجموع
	فاصله	اختلاف ارتفاع	شیب	سرعت متوسط	بازه سنی	
اسکانیاد	4400	249	275%	5m/h	380	44
	-	-	-	48m/h	3850	5281
	-	-	-	42m/h	5040	6
	-	-	-	6m/h	3158	10
	-	-	-	5m/h	380	626
ولیعصر	4500	241	278%	5m/h	380	478
	-	-	-	48m/h	3850	645
	-	-	-	42m/h	5040	719
	-	-	-	6m/h	3158	9
	-	-	-	5m/h	380	478
مهاباد	4600	241	433%	5m/h	380	3121
	-	-	-	48m/h	3850	3171
	-	-	-	42m/h	5040	5199
	-	-	-	6m/h	3158	4
	-	-	-	5m/h	380	3121
سابق	4600	241	372%	5m/h	380	7
	-	-	-	48m/h	3850	9158
	-	-	-	42m/h	5040	4111
	-	-	-	6m/h	3158	3
	-	-	-	5m/h	380	7
آفتاب	4600	241	075%	5m/h	380	5
	-	-	-	48m/h	3850	5
	-	-	-	42m/h	5040	6
	-	-	-	6m/h	3158	6
	-	-	-	5m/h	380	5
تجاری	4600	241	62%	5m/h	380	167
	-	-	-	48m/h	3850	1715
	-	-	-	42m/h	5040	186
	-	-	-	6m/h	3158	8
	-	-	-	5m/h	380	167
فضای سبز	4600	241	71%	5m/h	380	1424
	-	-	-	48m/h	3850	1479
	-	-	-	42m/h	5040	1754
	-	-	-	6m/h	3158	115
	-	-	-	5m/h	380	1424
مذهبی	4600	241	0%	5m/h	380	712
	-	-	-	48m/h	3850	715
	-	-	-	42m/h	5040	9
	-	-	-	6m/h	3158	2
	-	-	-	5m/h	380	712
درمان	4600	241	303%	5m/h	380	17
	-	-	-	48m/h	3850	18
	-	-	-	42m/h	5040	21
	-	-	-	6m/h	3158	147
	-	-	-	5m/h	380	17

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- نحوه محاسبه داده‌ها

برای محاسبه مدت زمانی که یک شخص با سرعت متوسط مشخص، مسیری را طی می‌کند به روش زیر انجام شده است:
 زمان = مسافت / سرعت

بنابراین برای محاسبه زمان لازم برای طی کردن مسیر با در نظر گرفتن شیب، باید مسافت عمودی و مسافت افقی را محاسبه کنیم. برای این کار، باید مسافت عمودی را به متر محاسبه کنیم:
 مسافت عمودی = (شیب / ۱۰۰) × مسافت افقی

بنابراین، مسافت کلی که فرد برای طی کردن آن نیاز دارد برابر است با جذر مربعی از جمع مربعات مسافت افقی و مسافت عمودی است:

$$\text{مسافت کلی} = \sqrt{(\text{مسافت افقی})^2 + (\text{مسافت عمودی})^2}$$

مسافت کلی را به کیلومتر تبدیل می‌کنیم سپس زمان لازم برای طی کردن مسیر توسط فرد برابر با:

$$\text{زمان} = \text{مسافت کلی} / \text{سرعت}$$

برای محاسبه شیب مسیری که فرد باید از مجتمع مسکونی خود تا خدمات مورد نظر طی کند به روش زیر انجام شده است:

$$\% \text{شیب} = (\text{اختلاف ارتفاع} / \text{مسافت افقی}) \times 100$$

مسافت افقی را با استفاده از قانون پیتاگوراس به دست می‌آوریم:

$$\text{مربع(مسافت)} - \text{مربع(اختلاف ارتفاع)} = \text{مسافت افقی}^2$$

سپس شیب مسیر را طبق فرمول اول محاسبه می‌کنیم.

۴-۲- یافته‌ها

با توجه به داده‌های بدست آمده و مجموع امتیازها می‌توان استنباط نمود؛ سه متغیر اصلی که معیار آنالیز نمونه‌های موردی بکار برده شده در تحقیق می‌باشد فاصله، زمان و امتیازهای تعیین شده نسبت به کیفیت کاربری و سهولت دسترسی است. میزان مسافت موجود بین مجتمع‌ها و کاربری‌های خدماتی با زمان رابطه مستقیمی دارد که از لحاظ ضرورت و اولویت دسترسی حائز اهمیت بسیار بالایی برای ساکنین می‌باشد. با در نظر گرفتن کوتاه‌ترین مسافت و بلندترین مسافت و همچنین مدت زمان حضور افراد در این مکان‌ها امتیازاتی تعبیه شده که بر اساس این امتیازها مناسب‌ترین مجتمع مسکونی بین نمونه‌های موردی انتخاب شده است.

میزان درصد شیب موجود و اختلاف ارتفاع نیز یکی از فاکتورهای بیست که در زمان رسیدن به مقصد تاثیرگذار است. همچنین سرعت حرکت که با توجه به بازه‌های سنی مختلف تعیین شده، در حالات مختلف می‌تواند متفاوت باشد ولی در این پژوهش با در نظر گرفتن سرعت ثابت سعی نمودیم بطور میانگین این پارامتر را در نمونه‌های خود بررسی نماییم. اگر بخواهیم بر حسب امتیاز هر یک از بخش‌های خدماتی را جداگانه در مجتمع‌های مسکونی مورد بررسی قرار دهیم به شرح ذیل خواهد بود.

۱- حمل و نقل: به عنوان مثال میزان فاصله برج اساتید از بخش حمل و نقل عمومی ۴۰۰ متر و مدت زمان حضور برای بازه‌های سنی؛ کوچکتر از ۳۰ سال (با سرعت متوسط) ۴/۴ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۳۰ الی ۵۰ سال ۵/۲۴ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۵۰ الی ۶۰ سال ۶ دقیقه - ۹ امتیاز و برای معلولین ۳/۵۸ دقیقه - ۱۰ امتیاز (بر اساس جدول امتیاز-زمان شماره ۲) اختصاص یافته است که در مجموع ۳۹ امتیاز از لحاظ سهولت دسترسی به حمل و نقل عمومی به این مجتمع تعلق می‌یابد. با در نظر گرفتن نحوه امتیاز بندی بین ۶ نمونه موردی از لحاظ میزان دسترسی به حمل و نقل مقایسه‌ای که به عمل می‌آید به ترتیب زیر خواهد بود:

شفق (۴۰ امتیاز) < اساتید - مهتاب - ایرداک (۳۹ امتیاز) < ولیعصر (۳۶ امتیاز) < آفتاب (۳۲ امتیاز)

۲- تجاری: به عنوان مثال میزان فاصله مجتمع مسکونی شفق از بخش تجاری ۸۰ متر و مدت زمان حضور برای بازه‌های سنی؛ کوچکتر از ۳۰ سال (با سرعت متوسط) ۵۰ ثانیه - ۱۰ امتیاز، ۳۰ الی ۵۰ سال ۵۲ ثانیه - ۱۰ امتیاز، ۵۰ الی ۶۰ سال ۱/۶۰ دقیقه - ۱۰ امتیاز و برای معلولین ۱ دقیقه - ۱۰ امتیاز (بر اساس جدول امتیاز-زمان شماره ۲) اختصاص یافته است که در مجموع ۴۰ امتیاز از لحاظ سهولت دسترسی به مراکز تجاری به این مجتمع تعلق می‌یابد. با در نظر گرفتن نحوه امتیاز بندی بین ۶ نمونه موردی از لحاظ میزان دسترسی به اماکن تجاری مقایسه‌ای که به عمل می‌آید به ترتیب زیر خواهد بود:

ولیعصر - شفق (۴۰ امتیاز) < مهتاب (۳۷ امتیاز) < آفتاب (۳۴ امتیاز) < ایرداک (۳۰ امتیاز) < اساتید (۲۴ امتیاز)

۳- فضای سبز: به عنوان مثال میزان فاصله مجتمع مسکونی مهتاب از فضای سبز ۹۰۰ متر و مدت زمان حضور برای بازه های سنی؛ کوچکتر از ۳۰ سال (با سرعت متوسط) ۱۰/۵ دقیقه - ۷ امتیاز، ۳۰ الی ۵۰ سال ۱۱ دقیقه - ۷ امتیاز، ۵۰ الی ۶۰ سال ۱۳ دقیقه - ۷ امتیاز و برای معلولین ۸/۵۹ دقیقه - ۹ امتیاز (بر اساس جدول امتیاز-زمان شماره ۲) اختصاص یافته است که در مجموع ۳۰ امتیاز از لحاظ سهولت دسترسی به فضای سبز به این مجتمع تعلق میابد.
با در نظر گرفتن نحوه امتیاز بندی بین ۶ نمونه موردی از لحاظ میزان دسترسی به فضای سبز مقایسه ای که به عمل می آید به ترتیب زیر خواهد بود:

آفتاب- شفق- ولیعصر(۴۰امتیاز)< ایرداک(۳۶امتیاز)< مهتاب(۳۰امتیاز)< اساتید(۲۸امتیاز)

۴- مذهبی: به عنوان مثال میزان فاصله مجتمع مسکونی آفتاب از اماکن مذهبی ۳۵۰ متر و مدت زمان حضور برای بازه های سنی؛ کوچکتر از ۳۰ سال (با سرعت متوسط) ۴/۲ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۳۰ الی ۵۰ سال ۴/۲۹ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۵۰ الی ۶۰ سال ۵ دقیقه - ۱۰ امتیاز و برای معلولین ۴ دقیقه - ۱۰ امتیاز (بر اساس جدول امتیاز-زمان شماره ۲) اختصاص یافته است که در مجموع ۴۰ امتیاز از لحاظ سهولت دسترسی به اماکن مذهبی به این مجتمع تعلق میابد.
با در نظر گرفتن نحوه امتیاز بندی بین ۶ نمونه موردی از لحاظ میزان دسترسی به اماکن مذهبی مقایسه ای که به عمل می آید به ترتیب زیر خواهد بود:

آفتاب(۴۰امتیاز)< ایرداک(۳۷امتیاز)< مهتاب(۳۴امتیاز)< اساتید(۳۰امتیاز)< شفق(۲۸امتیاز)< ولیعصر(۱۸امتیاز)

۵- درمانی: به عنوان مثال میزان فاصله مجتمع مسکونی ایرداک از مراکز درمانی ۳۰۰ متر و مدت زمان حضور برای بازه های سنی؛ کوچکتر از ۳۰ سال (با سرعت متوسط) ۳/۳۸ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۳۰ الی ۵۰ سال ۳/۷۵ دقیقه - ۱۰ امتیاز، ۵۰ الی ۶۰ سال ۴/۱۹ دقیقه - ۱۰ امتیاز و برای معلولین ۳ دقیقه - ۱۰ امتیاز (بر اساس جدول امتیاز-زمان شماره ۲) اختصاص یافته است که در مجموع ۴۰ امتیاز از لحاظ سهولت دسترسی به مراکز درمانی به این مجتمع تعلق میابد.
با در نظر گرفتن نحوه امتیاز بندی بین ۶ نمونه موردی از لحاظ میزان دسترسی به مراکز درمانی مقایسه ای که به عمل می آید به ترتیب زیر خواهد بود:

آفتاب- ایرداک(۴۰امتیاز)< ولیعصر(۳۷امتیاز)< شفق(۳۶امتیاز)< مهتاب(۳۰امتیاز)< اساتید(۲۶امتیاز)

۵- نتیجه گیری

یکی از مفاهیمی که امروزه توجه زیادی را به خود جلب کرده، حوزه ای از مسائل زندگی انسان است که از آن به کیفیت زندگی تعبیر میشود. مسکن به عنوان نیاز اولیه بشر و تأمین کننده حس رضایتمندی او نقش اساسی را در بهبود کیفیت زندگی بازی میکند. شناخت و بررسی وضعیت مسکن منوط به شناسایی و تحلیل عوامل تأثیرگذار بر مسکن است. بنابراین، اولین گام در جهت دستیابی به محیط مطلوب و رضایت ساکنان، شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی است؛ به طوری که شناسایی عوامل مؤثر بر رضایتمندی ساکنان مجتمع های مسکونی میتواند در جهت تحلیل وضع موجود سکونت، برنامه ریزی برای ارتقای کیفیت زندگی در آن مجتمع ها و جلوگیری از تکرار نواقص مفید باشد. رضایت ساکنین از زندگی در مجتمع مسکونی تحت تصرف خود رضایت بیشتری دارند و رضایتمندی ساکنین باعث افزایش حس تعلق ساکنین به مکانی که در آن زندگی میکنند می شود. بر این اساس دسترسی به خدمات شهری برای ساکنان یک مجتمع مسکونی یکی از مولفه های تأثیرگذار در کیفیت زندگی و رضایتمندی آنها از انتخاب مجتمع مسکونی مورد نظرشان می باشد. در این پژوهش با بررسی مولفه های ذکر شده با توجه به مجموع امتیازهای بدست آمده از یافته ها در ستون آخر جدول ۲ و مقایسه آنها می توان نتیجه گرفت که به ترتیب از اول به آخر:

۱. مجتمع ایرداک با امتیاز (۱۹۱)
۲. مجتمع آفتاب با امتیاز(۱۸۶)
۳. مجتمع شفق با امتیاز(۱۸۴)
۴. مجتمع ولیعصر با امتیاز(۱۷۱)
۵. مجتمع مهتاب با امتیاز(۱۷۰)
۶. مجتمع اساتید با امتیاز(۱۴۷)

دارای دسترسی سریع و آسان تری به خدمات عمومی دارند. پس میتوان گفت که مجتمع ایرداک از لحاظ دسترسی ساکنان به خدمات عمومی در مناسب ترین حالت و مجتمع اساتید در نامناسب ترین حالت قرار دارد.

- در راستای تحقق اهداف پژوهش راهکارهایی در قالب پیشنهادات پژوهش به شرح زیر ارائه می شود.
- رفع کمبودها و محرومیت زدایی جهت دسترسی به امکانات و خدمات شهری در راستای افزایش رضایتمندی ساکنین از زندگی در محله و مجتمع های مسکونی تحت تصرف خود.
 - بهبود وضعیت پیاده روها جهت افزایش ایمنی و افزایش حس امنیت تردد معلولین.
 - برنامه ریزی در جهت ایجاد فضاهای خدماتی نزدیک برای سهولت دسترسی ساکنان در مجتمع هایی که در فاصله دورتری از خدمات شهری قرار دارند.

منابع

۱. ایزدی، حسن؛ برزگر، سپیده؛ پاکشیر، عبدالرضا و حاجیبور، خلیل (۱۳۹۳)، سنجش ارزش های محیطی اثرگذار بر رضایتمندی از محل سکونت؛ موردشناسی: محدوده معالی آباد شیراز، فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری- منطقه ای، شماره ۱۱، صفحات ۶۶-۴۹.
۲. پورمحمدی، محمدرضا و محمودزاده، حسن (۱۳۹۳)، ارزیابی کیفی موقعیت مکانی کاربری مسکونی در شهر تبریز با روش تحلیل سلسله مراتبی، نشریه جغرافیا و برنامه ریزی، سال ۱۹، شماره ۵۱، زمستان.
۳. پورمحمدی، محمدرضا. احمد اسدی. ۱۳۹۳. ارزیابی پروژه های مسکن مهر شهر زنجان. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، سال چهاردهم، شماره سی و سوم، تهران.
۴. دهداری، مصطفی؛ صحنه، بهمن و معماری، ابراهیم (۱۳۹۴)، تحلیل الگوی کالبدی- فضایی شهر آق قلا در استان گلستان، مجله مطالعات نواحی شهری دانشگاه شهید باهنر کرمان، سال ۲، شماره ۴، صفحات ۹۶-۷۹.
۵. رحمانی، محمد و مهدوی، مسعود (۱۳۹۰)، تحلیلی بر مکانیابی اراضی مسکن در شهرهای اقماری با روش
۶. نمونه موردی شهر صالح آباد همدان، فصلنامه جغرافیایی آمایش محیط، شماره ۱. TOPSIS
۷. شکری فیروزجاه، پری (۱۳۹۳)، بررسی مؤلفه های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط مسکونی؛ نمونه موردی: مناطق ۱ و ۸ شهر تبریز، فصلنامه فضای جغرافیایی، سال ۱۴، شماره ۴۷، صفحات ۸۲-۶۷.
۸. عباسزاده، شهاب؛ گوهری، فرزانه و عسکری رابری، اباصلت (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر عوامل کیفیت محیطی بر رضایتمندی ساکنان در مجتمع های مسکونی در مشهد، فصلنامه پژوهش های جغرافیای برنامه ریزی شهری، دوره ۴، شماره ۴، صفحات ۶۷۱-۶۵۳.
۹. قنبری، ابوالفضل. ۱۳۹۳. بررسی تطبیقی مکان یابی مسکن مهر در شهرهای تبریز، مرند و هادی شهر. فصلنامه علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی، دوره چهاردهم؛ شماره چهل و هشتم.
۱۰. گیلانده، عطا غفاری. فیروزی مجنده، ابراهیم، عزیزی، علی. نیکفال مغاللو، ساسان (۱۳۹۹)، ارزیابی مطلوبیت سایت های مسکن مهر شهر اردبیل به لحاظ دسترسی به خدمات عمومی، مجله آمایش جغرافیایی فضا، فصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه گلستان، سال ۱۰، شماره ۳۷، صفحات ۱۷۴-۱۵۷.
11. Mohammad, Abdul Mohit & Nurul, Nazyddah, 2011. Social housing programme of Selangor Zakat Board of Malaysia and housing satisfaction, Journal of Housing and the Built Environment, 26: 143-164.
12. Richard, Sendi, 2011. Housing accessibility versus housing affordability: Introducing Universal housing care, Enhr Conference 2011- 5- 8 July, Toulouse.
13. Zan Yang, Chengdong Yi, Wei Zhang and Chun Zhang, 2014. Affordability of housing and accessibility of public services: evaluation of housing programs in Beijing, House and the Built Environ, 29: 521-540.